

Niet langer anoniem

Noam Chajoet over het nieuwe videoproject van Breaking the Silence

Voor het eerst doen de Israëlische ex-soldaten hun verhaal voor de camera. Ze zijn niet meer anoniem. Van 12 oktober tot en met 13 november was het indrukwekkende videoproject van Breaking the Silence (Doorbreek de Stilte) te zien in de galerie van de Amsterdamse Melkweg. De tentoonstelling was georganiseerd door gate48 – platform voor kritische Israeli's in Nederland. De organisatie van Israëlische ex-soldaten werd in 2004 opgericht om te vertellen over hun ervaringen tijdens hun diensttijd in de bezette gebieden en de misstanden waarmee zij te maken kregen. Sindsdien hebben meer dan 800 ex-soldaten hun verhaal gedaan. Noam Chajoet, een van de oprichters, was in Amsterdam om de tentoonstelling te openen. De Brug sprak met hem.

Rick Meulensteen

De Brug / december 2011

14

Wat maakt dit videoproject zo bijzonder?

Noam Chajoet: 'Tot voor kort bleven de getuigenissen van de soldaten die bij ons aanklopten bewust anoniem. Dit werd gedaan om hen te beschermen, zowel tegen sancties vanuit het leger als tegen mogelijke maatschappelijke en sociale consequenties. Problematisch is dat veel van deze soldaten praten over duidelijke misstanden bij hoe het Israëlisch leger in de bezette gebieden omgaat met de Palestijnse bevolking en dat ze vaak ook zelf te ver zijn gegaan. Dat laatste maakt ze kwetsbaar voor strafrechtelijke vervolging vanuit het leger, dat deze ex-soldaten maar al te graag wil straffen voor hun openhartigheid, terwijl ze in de meeste gevallen gewoon bevelen opvolgden.'

Dat onze getuigenissen anoniem waren werd echter tegen ons gebruikt. Toen we in 2009 een boek publiceerden met anonieme getuigenissen van soldaten die actief hadden meegedaan aan de Gaza-oorlog, was de reactie van het leger: wie zijn deze soldaten, zijn ze wel echt? De anonimiteit had een negatief effect op onze geloofwaardigheid. Daarom besloten we dit videoproject te starten, waarbij veteranen voor de camera, geheel herkenbaar, hun verhaal deden. Inmiddels zijn op die manier al 50 ex-soldaten naar buiten getreden.'

Was het gemakkelijk veteranen bereid te vinden met hun volledige naam en geheel herkenbaar in beeld te komen?

'In het begin was het lastig. Veel van de ex-

soldaten die bij ons aankloppen willen niet dat hun familie iets afweet van hun getuigenis, ze willen gewoon hun verhaal doen, meer niet. Op een gegeven moment waren er gelukkig een paar die het wel aandurfden, en toen is het balletje gaan rollen. De reacties op de eerste videogetuigenissen waren overwegend positief. *Jediot Achronot*, de grootste krant van Israël, was het weliswaar niet eens met de boodschap achter de getuigenissen – dat de misstanden in het optreden van het leger in de bezette gebieden structureel zijn en geen incidenten, dat ze voortvloeien uit de bezetting – maar was verder positief. Dit was ook het steuntje in de rug dat sommige veteranen nodig

hadden om ook voor de camera hun verhaal te doen.

Voor de legerwoordvoerders is het videoproject erg confronterend. Tot dan toe was hun primaire verweer dat de getuigenissen, omdat ze anoniem waren, nep waren. Het is nu een stuk lastiger dat nog te beweren. Maar goed, ze zullen vast wel weer iets anders vinden om ons in diskrediet te brengen.'

Kun je wat meer vertellen over de andere projecten van Breaking the Silence?

'Een van onze prioriteiten is educatie. We houden lezingen, nemen mensen mee

naar de bezette gebieden en naar Hebron, waar een joodse nederzetting in het centrum van de stad het leven van de Palestijnse bevolking totaal heeft ontwricht. We richten ons daarbij onder meer op studenten, jongeren uit jeugdbewegingen, maar ook gewoon op de doorsnee-Israëli en geïnteresseerde buitenlanders. Inmiddels hebben we elke dag wel een activiteit, ruim 400 per jaar. Ook proberen we zoveel mogelijk naar buiten te treden in de Israelische media.'

Wat me opviel in sommige getuigenissen is dat het soms wel jaren duurt voordat mensen naar buiten treden of zich überhaupt gaan realiseren wat hij of zij in dienst heeft meegemaakt. Hoe zat dat bij jou?

'De eerste keer dat ik als soldaat in de bezette gebieden kwam was in 2000, in Gaza. Het was het begin van de Tweede Intifada en mijn eenheid moest een Israelische nederzetting in de Gazastrook beschermen. We kregen op een dag de opdracht om midden in de nacht, rond 4 uur, bomen om te kappen die langs de toegangsweg naar de nederzetting stonden, over een breedte van 60 meter. Dit was nodig uit veiligheidsoverwegingen, aldus de legerleiding, dus zo geschiedde. Een paar uur later, toen ik op wacht stond bij de nederzetting, kwam opeens een oude Gazaanse man met zijn zoon aangelopen. De bomen die we hadden omgekapt waren zijn olijfbomen, maar de man was niet van de kap op de hoogte gesteld. Toen de oude man zag wat er was gebeurd begon hij hartverscheurend te huilen, hij was ontroostbaar. Dat moment was de eerste keer dat er iets bij mij wrong. Ik ben zelf opgegroeid op een boerderij, en snap heel goed wat de emotionele band is tussen een boer en zijn land. Later begreep ik dat alle andere bomen in de omgeving ook waren omgekapt en dat vele daarvan niet werden omgekapt uit veiligheidsoverwegingen, maar als strafmaatregel tegen de lokale bevolking. Overigens wil ik wel benadrukken dat dit maar een van honderden misstanden is waar ik en anderen mee geconfronteerd zijn tijdens onze diensttijd.

Toch duurde het even voordat ik in de spiegel keek en begon na te denken over mijn ervaringen. Toen Jehoeda Sjaoel, die het initiatief nam tot Breaking the Silence, mij in 2004 belde omdat hij een expositie over Hebron wilde maken, heb ik meege-

FOTO'S: R. E. L. NET

werkt door middel van een interview, maar dat was alles. Ik beschouwde mezelf niet als het activistische type. In eerste instantie was ik er niet van overtuigd dat de expositie überhaupt iets teweeg zou brengen, ik had niet het gevoel dat wat ik vertelde uniek of verrassend was. Toch bleek het een enorm succes te zijn, er kwamen alleen al in Tel Aviv 8.000 mensen op de tentoonstelling af. Ik bleef betrokken bij Breaking the Silence omdat er behoefte was – en is – aan informatie, aan verhalen, en het was ook goed voor mij als persoon, omdat ik uiteindelijk een plek kon geven aan wat ik had meegemaakt en gedaan.'

Heb je nog een boodschap aan de lezers van De Brug, en de donateurs van SIVMO?

'Jazeker! Zoals veel lezers en donateurs

waarschijnlijk weten ervaren veel kritische groepen in Israel de afgelopen tijd een steeds groter wordende druk op hun werk. In het Israelische parlement zijn de laatste tijd verschillende wetsvoorstellen ingediend die als doel hebben ons werk te bemoeilijken. We geven echter niet op, en ik kan melden dat juist een enorm aantal veteranen zich bij ons het afgelopen jaar heeft gemeld om te getuigen over hun tijd in de bezette gebieden, meer dan ooit tevoren.

Daarnaast wil ik SIVMO en haar donateurs enorm bedanken voor alle steun die jullie Breaking the Silence de afgelopen jaren hebben gegeven en we hopen ook in de toekomst op jullie steun te mogen rekenen. Zonder jullie waren we nooit zover gekomen!'

Paratroeper Jitschak Ben Moecha vertelt waarom hij de stilte heeft doorbroken
'De bezetting creëert haat'

Jitschak Ben Moecha 'Toen ik in dienst zat vond ik het al niet goed wat we daar deden en dat vind ik nog steeds. Toch bezat ik toen een bepaalde onschuld, dacht ik dat we in de gebieden waren om ons land te beschermen, tijdelijk, totdat er vrede zou zijn [...] Die naïviteit verdween tijdens mijn militaire dienst. Wat me raakte was de manier waarop de bezetting haat creëert. Het zijn de dagelijkse gebeurtenissen van de bezetting die iets doen met de bevolking. Soldaten komen je huis binnen, ze maken dingen kapot [...] Je creëert haat op het moment dat je mensen, burgers, dwingt als eerste een verdacht huis binnen te gaan, terwijl er misschien gevochten kan worden. Er is de onwetendheid van soldaten dat dit fout is [...] Ik ben gaan beseffen hoe radicaal de bezetting is, en dat het gestopt moet worden. Het is niet voldoende om te zeggen dat het slecht is en dat het nu eenmaal maar zo is en dat we maar in het leger blijven dienen tot de dingen beter worden, totdat er vrede is.'